

U S T A W A

z dnia 14 grudnia 1982 r.

o zatrudnianiu absolwentów.

Art. 1. 1. Ustawa określa zasady zatrudniania absolwentów wszystkich rodzajów szkół.

2. Przepisów ustawy nie stosuje się do absolwentów:
1) szkół podstawowych i liceów ogólnokształcących,

- 2) studiów dla pracujących w szkołach wyższych i szkół zawodowych dla pracujących,
- 3) szkół podległych Ministrom: Obrony Narodowej oraz Spraw Wewnętrznych,
- 4) cudzoziemców.

Art. 2. 1. Absolwenci podejmują pracę w uspołecznionych zakładach pracy, zwanych dalej „zakładami pracy”, na podstawie umów o pracę, zawieranych zgodnie:

- 1) z umową o stypendium fundowane lub
- 2) z umową przedwstępną.

2. Absolwenci, którzy przed ukończeniem nauki nie zawarli umów, o których mowa w ust. 1, mogą podjąć pracę na zasadach pośrednictwa pracy.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do nie uspołecznionych zakładów pracy.

Art. 3. 1. Zakłady pracy mogą zawierać umowy o stypendia fundowane.

2. Stypendia fundowane są udzielane w formie nie oprocentowanych pożyczek i obciążają koszty zakładów pracy.

Art. 4. 1. Zakład pracy, który zawarł umowę o stypendium fundowane, zwany dalej „fundatorem”, ze studentem lub uczniem, zwany dalej „stypendystą”, jest obowiązany:

- 1) wypłacać stypendystę stypendium fundowane w wysokości i na zasadach określonych w umowie, przez czas nauki przewidziany odpowiednimi przepisami, jeżeli umowa nie stanowi inaczej,
- 2) zatrudnić stypendystę po ukończeniu nauki, zgodnie z jej kierunkiem, w terminie określonym umową, jednak nie później niż w ciągu trzech miesięcy od ukończenia nauki.

2. Jeżeli stypendysta jest obowiązany do odbycia służby wojskowej, nawiązanie stosunku pracy z fundatorem powinno nastąpić przed powołaniem go do tej służby.

Art. 5. 1. Stypendysta jest obowiązany:

- 1) ukończyć naukę w terminie przewidzianym odpowiednimi przepisami, chyba że zwłoka zostanie spowodowana ważnymi przyczynami, uznanymi przez fundatora,
- 2) podjąć pracę u fundatora po ukończeniu nauki, w terminie określonym w umowie, zgodnie z przepisami art. 4 ust. 1 pkt 2 i ust. 2, oraz wykonywać ją przez okres co najmniej trzech lat.

2. Jeżeli stypendysta z własnej winy nie ukończył nauki albo też z własnej winy nie podjął pracy u fundatora po ukończeniu nauki, obowiązany jest zwrócić pobrane stypendium.

3. Stypendysta jest obowiązany zwrócić fundatorowi:

- 1) całość pobranego stypendium fundowanego w razie nieprzepracowania u fundatora, z własnej winy, co najmniej jednego roku,
- 2) część stypendium fundowanego, proporcjonalną do nieprzepracowanego okresu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, w razie przepracowania u fundatora co najmniej jednego roku.

Art. 6. Stypendium fundowane podlega umorzeniu w całości, jeżeli fundator odmówił zawarcia ze stypendystą umowy o pracę, zgodnie z umową o stypendium fundowane, albo stypendysta przepracował u fundatora okres trzech lat.

Art. 7. 1. Zakłady pracy mogą zawierać umowy przedwstępne ze studentami szkół wyższych oraz z uczniami szkół zawodowych.

2. Zakład pracy, który zawarł umowę przedwstępną, jest obowiązany:

- 1) zatrudnić absolwenta w terminie określonym w umowie przedwstępnej, przy zachowaniu wymogu art. 4 ust. 2, zgodnie z kierunkiem nauki albo
- 2) wypłacić odszkodowanie przewidziane w umowie przedwstępnej w razie niezatrudnienia absolwenta, który zgłosił się do pracy.

3. Absolwent, z którym zawarto umowę przedwstępną, jest obowiązany:

- 1) zgłosić się do zakładu pracy w celu podjęcia pracy w terminie określonym w umowie przedwstępnej albo
- 2) wypłacić zakładowi pracy odszkodowanie przewidziane w umowie przedwstępnej w razie niepodjęcia pracy w terminie określonym w umowie.

4. Odszkodowanie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2 oraz w ust. 3 pkt 2, powinno odpowiadać co najmniej trzymiesięcznemu najniższemu wynagrodzeniu zasadniczemu na stanowisku przewidzianym w danym zakładzie pracy dla absolwenta, z którym zawarto umowę.

Art. 8. 1. Pośrednictwo pracy prowadzą:

- 1) dla absolwentów szkół wyższych:
  - a) pełnomocnicy Ministra Pracy, Plac i Spraw Socjalnych do spraw zatrudnienia absolwentów szkół wyższych lub odpowiednio pełnomocnicy ministrów, którym podlegają szkoły wyższe,
  - b) terenowe organy administracji państwowej,
- 2) dla absolwentów szkół zawodowych — terenowe organy administracji państwowej.

2. Minister Pracy, Plac i Spraw Socjalnych w porozumieniu z ministrami, którym podlegają szkoły wyższe, określa zakres oraz zasady i tryb działania pełnomocników do spraw zatrudnienia absolwentów szkół wyższych.

Art. 9. Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, w celu odpowiedniego ustalania rozmiarów kształcenia, na podstawie planów oraz informacji ministrów (kierowników urzędów centralnych) i wojewodów (prezydentów miast stopnia wojewódzkiego) ustala prognozy określające zapotrzebowanie na absolwentów co najmniej z pięcioletnim wyprzedzeniem i podaje je do publicznej wiadomości.

Art. 10. Terenowe organy administracji państwowej, zgodnie z prognozami, o których mowa w art. 9, są obowiązane:

- 1) określać wielkość i rodzaj zapotrzebowania na kadry kwalifikowane na terenie ich działania w gospodarce, kulturze, służbach publicznych oraz administracji i podawać je do publicznej wiadomości, corocznie je aktualizując.

- 2) zapewnić, poprzez pośrednictwo pracy, warunki sprzyjające zatrudnieniu absolwentów,
- 3) wdrażać w jednostkach im podporządkowanych planowe zawieranie umów o stypendia fundowane oraz umów przedwstępnych,
- 4) wpływać na jednostki nie podporządkowane terenowym organom administracji państwowej w celu planowego zawierania przez nie umów o stypendia fundowane oraz umów przedwstępnych.

Art. 11. 1. Absolwent jest obowiązany odbyć wstępny staż pracy.

2. Okres wstępnego stażu pracy określa umowa o pracę.

Art. 12. 1. Absolwentom zatrudnionym w miejscowościach lub zakładach pracy, w których istnieje niedobór kadr kwalifikowanych, przysługuje prawo do dodatkowych świadczeń.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa zakres, zasady i warunki przyznawania świadczeń, o których mowa w ust. 1, oraz tryb ustalania miejscowości lub zakładów pracy, w których świadczenia te mogą być przyznawane.

Art. 13. 1. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa zasady zatrudniania absolwentów, a w szczególności:

- 1) zawierania umów przedwstępnych,
- 2) odbywania wstępnego stażu pracy,
- 3) udzielania i umarzania stypendiów fundowanych, ich wysokość oraz zasady zmiany fundatora i odstąpienia od umowy o stypendium fundowane.

2. Rada Ministrów, w trybie przewidzianym w ust. 1, określa kategorie absolwentów, do których nie stosuje się wstępnego stażu pracy.

Art. 14. Okres przewidziany w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu wobec osób uchylających się od pracy (Dz. U. Nr 35, poz. 229) w stosunku do absolwentów szkół objętych niniejszą ustawą przedłuża się do sześciu miesięcy od ukończenia nauki.

Art. 15. Przepisy ustawy stosuje się odpowiednio do słuchaczy stacjonarnych studiów doktoranckich.

Art. 16. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy umarza się postępowanie w sprawach o zwrot kosztów wykształcenia, wszczęte na podstawie ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. o zatrudnianiu absolwentów szkół wyższych (Dz. U. Nr 8, poz. 48).

2. Umowy o pracę zawarte zgodnie z przepisami ustawy wymienionej w ust. 1 na czas określony uważa się za zawarte na czas nieokreślony.

3. Należności przypadające Skarbowi Państwa z tytułu zwrotu kosztów wykształcenia nie podlegają umorzeniu, jeżeli w sprawach tych zapadły już ostateczne decyzje.

Art. 17. Przepisy ustawy stosuje się do absolwentów szkół wyższych, którzy podjęli pracę zgodnie z przepisami obowiązującymi przed jej wejściem w życie, jeżeli od daty podjęcia pracy nie upłynął okres trzech lat.

Art. 18. Traci moc ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. o zatrudnianiu absolwentów szkół wyższych (Dz. U. Nr 8, poz. 48).

Art. 19. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1983 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *E. Duda*